

ÎNCHEIERE

20 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală

Victor Burduh, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de
Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat
Compania Aeriană „Air Moldova” împotriva Consiliului pentru prevenirea și
eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea actului
administrativ,

împotriva deciziei din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul depus de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”
și a fost menținută hotărârea din 03 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central,

c o n s t a t ă:

La 21 aprilie 2017 Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” a
depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și
eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea actului
administrativ și anume anularea deciziei din 09 ianuarie 2017 în cauza nr.487/16.

În motivarea acțiunii a indicat că la 09 ianuarie 2017 Consiliul pentru
prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a examinat plîngerea
Svetlanei Bujac cu privire la pretinsa discriminare pe criteriul de vîrstă în acces la
beneficiile oferite de programul „Air Moldova Club”. În urma examinării plîngerii de
către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a
fost emisă decizia din 09 ianuarie 2017, prin care membrii Consiliului au decis că
faptele constatate reprezintă discriminare pe criteriu de vîrstă, iar Întreprinderea de
Stat Compania Aeriană „Air Moldova” își va revedea, în termen de o lună, politica
programului „Air Moldova Club”, astfel încît copiii în vîrstă de la 2 ani să poată
beneficia de avantajele acestuia, se constată fapta contravențională privind comiterea
contravenției prevăzute de art.711 Cod Contravențional, decizia este cu drept de atac
în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct.65 al Legii nr.298
din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea

discriminării și asigurarea egalității și ale Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000.

A menționat că decizia motivată de către membrii Consiliului le-a fost comunicată la data de 10.02.2017, iar la data de 23.02.2017 ÎS CA „Air Moldova” a depus pe marginea deciziei respective cerere prealabilă. La data de 27.03.2017 ÎS CA „Air Moldova” a recepționat răspunsul Consiliului prin care cererea prealabilă a fost respinsă.

A susținut că nu este de acord cu decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 09 ianuarie 2017 în cauza nr.487/16 și răspunsul la cererea prealabilă, le consideră neîntemeiate și ilegale.

A afirmat că decizia în cauză poartă un caracter vădit ilegal, aceasta fiind emisă contrar procedurii stabilite pentru desfășurarea activității Consiliului, în conformitate cu prevederile art.15 din Legea nr.298 din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, se impune soluționarea conflictelor apărute în urma săvârșirii faptelor discriminatorii, prin concilierea părților și căutarea unei soluții reciproc acceptabile. Tot la acest subiect, conform prevederilor art.54 al prezentei legi, la examinarea plîngerii, Consiliul a fost obligat să invite părțile.

A invocat că Consiliul pentru prevenire și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nu a respectat prevederile prezentei legi, nu a contribuit la soluționarea pe cale amiabilă a acestui caz, nu au fost invitați participanții situației create pentru a fi audiați și a da explicații asupra speței.

A relatat că membrii Consiliului susțin poziția că Bujac Svetlana deseori utilizează serviciile companiei aeriene „Air Moldova”, însă de către Consiliu nu au fost solicitate și prezentate biletele de călătorie care demonstrează acest fapt.

A precizat că conform prevederilor art.51 al Legii nr.298 din 21.12.2012, termenul de soluționare a plîngerii de către membrul raportor este de 15 zile, care poate fi prelungit pînă la 45 de zile, informând în scris președintele despre circumstanțele care impun prelungirea termenului. Respectiv, cazul a fost dat în examinare începând cu data de 10.10.2016 și finisat pînă la data de 09.01.2017, astfel termenul depășește 45 de zile.

A relatat că nu este clar când a fost examinat acest caz, deoarece conform informației parvenite de la Consiliul, ultimul a menționat că a remis decizia din 20 ianuarie 2016 pe cauza nr.487/16, iar însăși decizia în cauză prevede data de 09.01.2017 pe cauza nr.487/16. A presupus reclamantul, dacă decizia a fost emisă la data de 09.01.2017, Consiliul a fost obligat de a expedia decizia în cauză în termen de 10 zile conform prevederilor art.66 al Legii nr.298 din 21.12.2012, în fapt decizia a fost expediată cu număr de ieșire din 07.02.2017.

Astfel, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a expediat decizia în cauză peste un termen de 30 de zile, ceea ce denotă că decizia de control a fost prezentată cu încălcarea termenului prevăzut.

Referitor la refuzul companiei aeriene de a înregistra copilul Svetlanei Bujac în vîrstă de 5 ani în programul „Air Moldova Club”, reclamatul a menționat că Consiliul

s-a expus vag și evaziv în acest sens, nefiind luate în calcul toate împrejurările situațiilor create.

A specificat că din conținutul deciziei, Consiliul a constatat că faptele invocate constituie discriminare pe criteriul de vîrstă în acces la servicii și bunuri disponibile publicului, potrivit examinării cazului în speță, precum și din expunerea Svetlanei Bujac. ÎS CA „Air Moldova” nu a încălcat dreptul minorului la servicii de transport servicii prestate de companie și careva obiecții vizînd calitatea serviciilor acordate nu au fost înaintate, sau copiii de la vîrsta de 2 ani pînă la 12 ani deja dispun de o reducere în mărime de 25% pentru fiecare cursă aeriană (cu excepția curselor charter, tarifelor de grup, tarifele speciale promoționale sau cu reduceri, pentru bilete gratuite), ei nu pot participa la programul „Air Moldova Club”.

A indicat că sunt nefondate argumentele Consiliului, care prevede expres că din moment ce pentru copil se achită același preț și utilizează frecvent serviciile companiei, acesta ar trebui să fie eligibil pentru beneficiile programului de loialitate, din simplu considerent că se află în situația analogică cu ceilalți clienți care depășesc vîrsta de 12 ani. Însă, aceste afirmații nu corespund realității dat fiind faptul că la procurarea biletului de către client ce a depășit vîrsta de 12 ani și procurarea biletului pentru copil pînă la vîrsta de 12 ani, ca regulă generală, un copil cu vîrsta între 2 și 12 ani beneficiază de o reducere de 25% din tariful unui adult. În astfel de circumstanțe copii sub vîrsta de 12 ani nu pot fi în situație analogică cu cei care depășesc vîrstă dată.

A solicitat anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din data de 09 ianuarie 2017 în cauza nr.487/16.

Prin hotărârea din 03 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul central s-a respins acțiunea ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

La data de 07 iulie 2017, ÎS CA „Air Moldova” a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărârii recurate, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” și a fost menținută hotărârea din 03 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul central.

La adoptarea soluției instanța de apel a invocat că din materialele cauzei rezultă cu certitudine faptul, că termenul de prescripție de 30 de zile, instituit prin art.17 Legea nr.793 din 10.02.2000, în raportul juridic litigios a început să curgă din data de 11 februarie 2017 - următoarea zi cînd decizia motivată a fost adus la cunoștință apelantei-reclamante (f.d.19) și a expirat la data de 13 martie 2017.

Astfel, instanța de apel a reținut faptul că înregistrînd acțiunea la data de 21 aprilie 2017 ÎS CA „Air Moldova” a încălcat termenul legal de înaintare a cererii de chemare în judecată și, din acest punct de vedere, acțiunea este vădit tardivă, iar instanța de fond just a respins cererea ca depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Instanța de apel a subliniat că pretențiile privind anularea deciziilor Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității se contestă direct în instanță de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data cînd

persoana a luat cunoștință de acest act sub semnătură sau i-a fost înmînat actul, iar depunerea cererii prealabile în adresa intimatului-pîrît, nu constituie temei care justifică omiterea termenului de prescripție și nici de repunere în termen a reclamantei.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că nu sunt întrunite condițiile cerute de art.26 Legea nr.793-XIV din 10.02.2000, care reglementează temeiurile anulării actului administrativ contestat.

La 03 aprilie 2018 Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele pentru examinarea obiectivă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material și procedural și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei integrale la 26 februarie 2018 prin urmare, recursul declarat la data de 03 aprilie 2018 se consideră a fi depus în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune

motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să mai menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocare în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Victor Burduh

Iurie Bejenaru